

LR: överklagande återkallat 2002-03-28, beslut 2002-04-05, mål nr 4344-02

D 2/02

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan avseende auktoriserade revisorn A-son.

Av anmälan och övriga handlingar i ärendet framgår bland annat följande.

A-son var under räkenskapsåren 1992/93–1996 vald revisor i ett aktiebolag, vilket försattes i konkurs under år 1998. A-son har i revisionsberättelser avseende räkenskapsåren 1994, 1995 och 1996 intygat att granskningen utförts enligt god revisionssed samt att årsredovisningarna upprättats enligt aktiebolagslagen. I revisionsberättelsen avseende räkenskapsåret 1994 anmärkte han på att bolaget inte i tid redovisat mervärdesskatt och ”i övrigt legat efter med redovisningen”. Vidare reserverade han sig i denna för värderingen av dels upplupna intäkter, dels immateriella tillgångar. I alla tre revisionsberättelserna har A-son avstyrkt fastställande av resultaträkning och balansräkning samt avstyrkt förslaget till vinstdisposition. I revisionsberättelserna avseende räkenskapsåren 1995 och 1996 har han dessutom anmärkt att redovisningen varit ofullständig samt avstyrkt att styrelsen beviljas ansvarsfrihet.

Av A-sons dokumentation avseende räkenskapsåret 1994 framgår att hans skäl för att avstyrka fastställande av vinstdispositionen bestod i att kvaliteten på bokföringen var låg samt att värderingen av upplupna intäkter och immateriella tillgångar syntes hög. Vad gäller dokumentationen avseende räkenskapsåret 1995 så framgår av denna att bokföringen inte är i reviderbart skick samt att endast viss granskning skett av mellanhavandet med ett närstående bolag. I fråga om räkenskapsåret 1996 saknas dokumentation helt.

Företrädaren för aktiebolaget har senare dömts för bokföringsbrott såvitt avser räkenskapsåren 1996 och 1997. Av tingsrättens dom och övriga handlingar i ärendet framgår att bolagets redovisning avseende räkenskapsåren 1995 och 1996 inte färdigställts i tid och att bolagets företrädare, i syfte att undvika att Patent- och registreringsverket (PRV) skulle påföra bolaget förseningsavgift, överenskommit med A-son att denne likväl skulle avge revisionsberättelser för de aktuella räkenskapsåren.

A-son har anfört bland annat följande. Sedan han fått del av redovisningen för räkenskapsåret 1994 gick han igenom delar av denna och konstaterade de i revisionsberättelsen angivna bristerna. Han insåg det meningslösa i att granska varje transaktion eftersom bokföringen uppenbart var bristfällig. Vad gäller räkenskapsåret 1996 har A-son förklarat att ingen reell granskning utförts, utan att han ”bläddrade igenom en pärm [med] verifikationer och såg att bokföringen till synes ’hängde ihop’”. A-son hänvisar till att han varit verksam som revisor i drygt tjugo år och granskat ett mycket stort antal redovisningar. Han menar att det därför är tillräckligt för honom att ”öгна” igenom ett material för att konstatera om det ”verkar någorlunda komplett samt om det hjälpligt ’hängar ihop’”. A-son har tillagt att granskningen enligt hans förmenande har utförts enligt god revisionssed med beaktande av materialets brister. A-son anser att detta framgår av revisionsberättelserna avseende räkenskapsåren 1995 och 1996 eftersom han, med motiveringen ”ofullständig redovisning”, har avstyrkt att resultaträkningen och balansräkningen fastställs, att styrelsens vinstdisposition fastställs och att styrelsen beviljas ansvarsfrihet. Anledningen till att han, trots de stora bristerna i redovisningen, avgav en revisionsberättelse var ”[p]rimärt för att varna tredje man att redovisningen ej var tillförlitlig”. Med uppgiften i revisionsberättelsen att

årsredovisningen var upprättad enligt aktiebolagslagen avses enligt A-son att den ”var upprättad enligt aktiebolagslagens uppställningsform”, innehållet reserverade han sig för.

RN gör följande bedömning.

Revisorslagen (2001:883) trädde i kraft den 1 januari 2002, då lagen (1995:528) om revisorer upphörde att gälla. Enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till den nya lagen skall en fråga om discipliningripande mot en revisor på grund av en åtgärd eller underlåtenhet före lagens ikraftträdande prövas enligt äldre bestämmelser, om inte en prövning enligt de nya bestämmelserna är förmånligare för revisorn. Med stöd härav tillämpar RN i förevarande fall 1995 års lag.

Beträffande räkenskapsåret 1994 framgår varken av A-sons dokumentation eller av hans yttranden att han har vidtagit någon annan revisionsåtgärd än att översiktligt gå igenom delar av bokföringsmaterialet. Vad sedan gäller räkenskapsåret 1995 har A-son i dokumentationen angett att bokföringen inte är i reviderbart skick samt att endast viss granskning skett av mellanhavandet med ett närstående bolag. Han utförde inte heller för räkenskapsåret 1996 någon reell granskning utan bläddrade då endast igenom en pärm med verifikationer och konstaterade att bokföringen ”till synes ’hängde ihop’”. Inte desto mindre har A-son för samtliga tre räkenskapsår avgivit revisionsberättelser i vilka han intygat att granskningen utförts enligt god revisionsledning och att årsredovisningen upprättats enligt aktiebolagslagen. Såvitt framkommit har avsikten därmed, i vart fall vad gäller räkenskapsåren 1995 och 1996, varit att bolaget skulle undgå att av PRV påföras en förseningsavgift. Med hänsyn till vad som ovan framgått om A-sons granskning konstaterar RN att han saknat grund för att avge de aktuella revisionsberättelserna. RN konstaterar vidare att en revisionsklients intresse av att revisionsberättelse avges inom viss tid aldrig får inverka på revisorns skyldighet att dessförinnan utföra erforderlig granskning. A-son har anfört att avsikten med att avge de orena revisionsberättelserna varit att varna tredje man. Härvid kan noteras att om A-son skulle ha avstått från att avge revisionsberättelserna hade detta utgjort en minst lika stark varningssignal för tredje man. – Vad A-son anfört om att årsredovisningen upprättats enligt aktiebolagslagens uppställningsform kan enligt RN:s uppfattning lämnas utan avseende.

RN vill betona att den lagstadgade revisionens syfte förfelas om en kvalificerad revisor underlåter att utföra någon egentlig revision men ändå avger en revisionsberättelse i vilken han intygar att granskning utförts enligt god revisionsledning. Ett sådant agerande innebär ett synnerligen allvarligt åsidosättande av de skyldigheter som åligger en revisor.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämndens ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Vilhelm Andersson, Arne Bækkevold, Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Hans Karlsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg och Kerstin Nyquist. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, chefsjuristen Per Eskilsson, revisionsdirektören Ingrid Fürstenbach samt avdelningsdirektören Niklas Valentin, föredragande.